

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie

LRZ. 410.005.03.2019

Pan
lek. wet. Robert Sączawa
Właściciel Gabinetu Weterynaryjnego
Kamień Błonie 3a
35-064 Kamień

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/066 Postępowanie ze zwierzętami wolno żyjącymi (dzikimi) na terenie miast

Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Gabinet Weterynaryjny, 36-053 Kamień Błonie 3A, (w dalszej treści <i>Gabinet</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Lek. Wet. Robert Sączawa – właściciel Gabinetu Weterynaryjnego
Zakres przedmiotowy kontroli	Wykonywanie opieki nad zwierzętami wolno żyjącymi (dzikimi)
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2017 r. – do czasu zakończenia kontroli, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Władysław Tabasz, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LRZ/60/2019 z dnia 25 marca 2019 r.

(akta kontroli str.1)

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, dalej: ustawa o NIK.

I. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli nie wnosi uwag do działalności Gabinetu w zakresie realizacji umów zawartych z Miastem Rzeszów, związanych z udzielaniem pomocy weterynaryjnej oraz opieki nad zwierzętami wolno żyjącymi (dzikimi) przebywającymi na terenie Rzeszowa. Personel Gabinetu reagował niezwłocznie na sygnały od służb porządkowych Miasta i udzielał pomocy zwierzętom. Lekarze weterynarii podejmujący interwencje posiadali odpowiednie uprawnienia i niezbędne wymagane umowami wyposażenie do wykonywania opieki nad zwierzętami wolno żyjącymi (dzikimi). Gabinet zapewniał zwierzętom wolno żyjącym (dzikim) a wymagającym opieki odpowiednie warunki bytowe w okresie leczenia i rehabilitacji. W sytuacjach koniecznych personel interweniujący wykonywał zabiegi eutanazji skracając cierpienie zwierząt najczęściej ofiar potrażeń na szlakach komunikacyjnych miasta. W przeważającej liczbie przypadków interwencji zwierzęta wracały do naturalnego środowiska po wykonaniu niezbędnych oględzin lub podaniu leków.

Gabinet należycie prowadził dokumentację medyczną zwierząt, którym udzielano pomocy oraz właściwie postępował z odpadami weterynaryjnymi i odpadami pochodzenia zwierzęcego, mając zawarte stosowne umowy na transport i utylizację.

II. Opis ustalonego stanu faktycznego

Wykonywanie opieki nad zwierzętami wolno żyjącymi (dzikimi)

Opis stanu
faktycznego

Miasto Rzeszów zawarło umowy z lekarzem weterynarii Robertem Sączawą *prowadzącym Gabinet Weterynaryjny w Kamieniu Błonie, na kolejne lata 2017-2019³*, w przedmiocie powierzenia zadania polegającego na „Wykonywaniu usług weterynaryjnych na terenie Miasta Rzeszowa w przypadku zdarzeń stanowiących zagrożenie w prawidłowym funkcjonowaniu obiektów i terenów użyteczności publicznej z udziałem: dzikich zwierząt i bezdomnych zwierząt gospodarskich”.

Przedmiotem umów były usługi dotyczące dzikich zwierząt, a obejmujące: poskramianie; leczenie, transport do obszarów naturalnego bytowania; chwytanie oraz ewentualne usypianie zwierząt przy użyciu broni usypiającej w miejscach powstawania szkód i zagrożeń oraz zwierząt zabłąkanych na terenach zurbanizowanych w celu przewiezienia dla uwolnienia poza terenami zurbanizowanymi w miejsce umożliwiające ich powrót, w sposób bezpieczny dla zwierząt i niezagrażający ludziom; podjęcie działań niezbędnych do usunięcia poważnego zagrożenia dla życia, zdrowia człowieka oraz jego mienia; bezzwłoczne uśmiercanie zwierząt w sposób humanitarny w celu zakończenia cierpienia zwierzęcia.

W umowach (w zał. Nr 2) określono trzy grupy zwierząt (duża zwierzyna; mała zwierzyna; gady, płazy, ssaki i inne) uzależniając wartość jednostkową usługi od rodzaju zwierzęcia. Podano także przykładowe nazwy 40 zwierząt, jakie mogą być przedmiotem interwencji weterynaryjnej.

W umowach z 2016 i 2017 r. wyodrębniono trzy grupy zwierząt:

- duża zwierzyna - grupa I;

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Umowa nr 1/SR-III/2017 z dnia 21 grudnia 2016 r.; nr 1/SR-III/2018 z dnia 29 grudnia 2017 r.; nr IX/SR-III/2019 z dnia 31 grudnia 2018 r.

- mała zwierzyna - grupa II;
- gady, płazy, ssaki i inne - grupa III.

W umowie z 2018 r. w ramach dużej zwierzyny wyodrębniono dodatkowo sarny, jako odrębną grupę II; małą zwierzynę oznaczono, jako grupę III, a gady, płazy, ssaki i inne, jako grupę IV.

W umowach z 2016 r. i 2017 r. szacunkowa ilość interwencji w planowanym okresie trwania zamówienia wynosić miała około 230 zdarzeń (w tym 120 zdarzeń z udziałem zwierzyny z grupy I, około 70 zdarzeń z grupy II, około 40 zdarzeń z udziałem zwierzyny z grupy III) i mogła ulec zmniejszeniu lub zwiększeniu, co miało wynikać z faktycznych potrzeb (§1 pkt 4 umów).

W umowie z 2016 r. i 2017 ustalono stawki za wykonanie usług weterynaryjnych dla dzikich zwierząt w wysokości:

- grupa I – 300 zł brutto;
- grupa II – 150 zł brutto;
- grupa III – 100 zł brutto.

W umowie z 2018 r. szacunkowa ilość interwencji w planowanym okresie trwania zamówienia wynosić miała około 230 zdarzeń (w tym około 10 zdarzeń z udziałem zwierzyny z grupy I, około 120 zdarzeń z grupy II, około 70 zdarzeń z udziałem zwierzyny z grupy III oraz około 30 zdarzeń z udziałem zwierzyny z grupy IV) i mogła ulec zmniejszeniu lub zwiększeniu, co miało wynikać z faktycznych potrzeb (§1 pkt 4 umowy).

W umowie z 2018 r. ustalono stawki za wykonanie usług weterynaryjnych dla dzikich zwierząt w wysokości:

- grupa I – 300 zł brutto;
- grupa II – 250 zł brutto;
- grupa III – 150 zł brutto;
- grupa IV – 100 zł brutto.

(akta kontroli str. 2-18)

Gabinet był wpisany do ewidencji zakładów leczniczych dla zwierząt uchwałą nr 459/III/12/2006 Rady Podkarpackiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej w Przemyślu, z dnia 13 grudnia 2006 r.

Prowadzący gabinet lekarz weterynarii Robert Sączawa wykonujący powierzone przez Miasto Rzeszów zadanie opieki nad zwierzętami wolno żyjącymi (dzikimi) posiadał uprawnienia do wykonywania tego zadania, tj. poświadczenie Małopolskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej z siedzibą w Tarnowie o prawie wykonywania zawodu lekarza weterynarii na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, wpis pod numerem 00639 z dnia 30 września 1993 r.

(akta kontroli str. 19-20)

Gabinet nie występował w latach 2017-2019 (do dnia kontroli NIK) do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie (RDOŚ) o zwolnienie od zakazu chwytania na terenach zabudowanych zabłąkanych zwierząt i przemieszczania ich do miejsc regularnego przebywania, w myśl przepisów rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt⁴, § 9 pkt 3 lit. a.

⁴ Dz. U. z 2016 r. poz. 2183.

Mimo, iż w § 1 pkt 2.1 umów zawartym z Miastem Rzeszów określono dla Gabinetu usługi w postaci chwytania zabłąkanych zwierząt i przemieszczania ich poza teren zurbanizowany, Gabinet nie posiadał w tym zakresie zezwolenia wydanego przez RDOŚ⁵.

Jak wyjaśnił właściciel Gabinetu lek. wet. Robert Sączawa, w okresie objętym kontrolą NIK wykonywano zabiegi chwytania zwierząt wyłącznie rannych lub osłabionych w celu udzielenia im pomocy weterynaryjnej i przemieszczenia ich w bezpieczny dla nich teren.

Gabinet nie prowadził w latach 2017-2019 (do dnia kontroli NIK) Ośrodka Rehabilitacji Zwierząt (dalej ORZ), a jednocześnie współpracował z Ośrodkiem Rehabilitacji Zwierząt Chronionych w Przemyślu ul. Jana Zamoyskiego 15. Współpraca odbywała się na zasadzie ustnego porozumienia o współpracy.

(akta kontroli str. 34-35)

Realizując całodobowo usługi na rzecz Miasta Rzeszowa lek. wet. Robert Sączawa zawarł z lek. wet. [...] ⁶ umowy na lata 2017-2019 o świadczenia usług w zakresie identycznym, jaki wynika z umów Gabinetu z Miastem Rzeszów (umowy o podwykonawstwo). Podwykonawca usług posiadał poświadczenie Małopolskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej z siedzibą w Tarnowie o prawie wykonywania zawodu lekarza weterynarii na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, wpis pod numerem 00333 z dnia 11 września 1992 r.

(akta kontroli str. 21-33)

Gabinet wykonujący powierzone przez Miasto Rzeszów zadanie opieki nad zwierzętami wolno żyjącymi (dzikimi) posiadał środki techniczne (sprzęt, wyposażenie) i infrastrukturę zapewniającą sprawowanie odpowiedniej opieki weterynaryjnej nad tymi zwierzętami. Gabinet został zorganizowany w obiekcie dawnej wiejskiej lecznicy weterynaryjnej, z trzema pomieszczeniami i zapleczem sanitarnym, w wyodrębnionej części budynku z odrębnym wejściem. W wyposażeniu lokalu był: pokój z poczekalnią i miejscami siedzącymi; podłogi wykonane z materiałów trwałych, odpornych na wodę i środki dezynfekcyjne oraz łatwo zmywalne; wyodrębnione miejsce na dokumentację weterynaryjną; sprawną instalację wodną, elektryczną, grzewczą i kanalizacyjną; urządzenia zapewniające wymianę powietrza; umywalka z bieżącą wodą, środki higieniczne.

Lekarz weterynarii dysponował samochodem osobowym dostosowanym do przewozu lekarstw, sprzętu i klatek na małe zwierzęta, samochodem dostawczym przystosowanym do przewozu większych zwierząt oraz trwałą przytwierdzoną do gruntu klatką/kojcem dla zwierząt. Ponadto Gabinet zawarł w dniu 2 stycznia 2019 r. umowę z właścicielem gospodarstwa rolnego (J.K.) położonego w Lubeni (Gmina Lubenia), na utrzymywanie w gotowości odpowiednich pomieszczeń przeznaczonych do przetrzymywania zwierząt dzikich, w tym zapewnienia paszy i wody dla zwierząt czasowo przyjętych do przetrzymywania.

Miasto Rzeszów przekazywało corocznie Gabinetowi do nieodpłatnego użyczenia następujący sprzęt:

- Składana klatka do transportu i przetrzymywania zwierząt;
- Kleszcze do łapania kotów;
- Poskramiacz - Ochraniacz przedramienia;

⁵ Obowiązku uzyskania zwolnienia nie ma w przypadku chwytania zwierząt rannych lub osłabionych w celu udzielenia im pomocy weterynaryjnej i przemieszczania ich do ośrodków rehabilitacji zwierząt.

⁶ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1429 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie imienia i nazwiska. Wyłączenia tego dokonano ze względu na prywatność osoby fizycznej.

- Poskramiacz - Rękawice ochronne;
- Aplikator G.U.T. 50 nr 33003-372;
- Chwytnak na psy-standard - 1,0 1 szt;
- Dmuchawa TeleDart B16 wraz z wyposażeniem;
- Siatka weterynaryjna (zastawna);
- Klatka pułapka na psy i lisy (składana) - 1 szt.;
- Chwytnak na psy;
- Chwytnak na koty;
- Sieć weterynaryjna (na obręczy);
- Lufa 13 mm do aplikatora IV;
- Aplikator 1V.31NL nr ser. 8616;
- Futerał do aplikatura 1V31NL - SAFE-1S - 1 szt.;
- Łącznik EKUP;
- Siatka weterynaryjna (zastawna);
- Klatka pułapka na koty i małe zwierzęta składana o wym. 76x28x32;
- Żywołapka na kuny, łasice, lisy, wydry, dwuwejściowa 120x30x30;
- Zapasowa linka do chwytnaka na psy.

Użyczony sprzęt był dostępny w Gabinetcie w trakcie przeprowadzania kontroli. Ponadto pomieszczenia Gabinetu wyposażone były m.in. w 2 stoły zabiegowe zmywalne, kasetę zaszyfowaną na preparaty zawierające środki odurzające, autoklaw medyczny, stetoskop, lampę bezcieniową i lampę bakterioobójczą, urządzenia do przechowywania produktów leczniczych, sanitarnych, jednorazowego użytku, pojemniki zapewniające sterylność przenoszonego sprzętu, pojemnik na odpady medyczne.

Gabinet w czasie kontroli posiadał w celach medycznych produkty lecznicze zawierające w swoim składzie środki odurzające lub substancje psychotropowe. Dysponował aktualną zgodą na ich posiadanie, a także wykonywał zobowiązania wynikające z decyzji wojewódzkiego inspektora farmaceutycznego w zakresie przechowywania i prowadzenia dokumentacji przychodu i rozchodu tych preparatów (Euthasol vet., Vethaketan).

(akta kontroli str. 36-80)

Gabinet dysponował 1 sztuką broni pneumatycznej (aplikatora) do immobilizacji zwierząt. Rejestrację broni przez Komendanta Miejskiego Policji w Rzeszowie potwierdzały „Karty rejestracyjnej broni” wydane odrębnie dla lek. wet. Roberta Sączawy i lek. wet. [...] ⁷ (obydwie karty z dnia 8 grudnia 2009 r.).

(akta kontroli str. 48-49, 81-82)

W okresie od 1 stycznia 2017 r. do 31 marca 2019 r. Gabinet był kontrolowany wyłącznie przez Podkarpackiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Farmaceutycznego, w dniu 22 czerwca 2018 r. W protokole z cytowanej kontroli nie formułowano uwag do badanej „gospodarki produktami leczniczymi zawierającymi w swoim składzie środka odurzające lub substancje psychotropowe” i nie wydawano zaleceń pokontrolnych.

(akta kontroli str. 34, 83-86)

Gabinet zapewniał wymaganą umowami zawartymi z Miastem Rzeszów całodobową opiekę nad zwierzętami wolno żyjącymi (dzikimi). Opieka nad zwierzętami wolno żyjącymi (dzikimi) nie była jedyną działalnością Gabinetu, a do realizacji przedmiotu umów skierowano dwóch uprawnionych lekarzy weterynarii,

⁷ Jw.

zapewniających całodobowy system dyżurowania i podejmowania interwencji poza godzinami komercyjnej działalności.

(akta kontroli str. 87)

W umowie z Miastem Rzeszów określono limit czasowy na podjęcie interwencji określając, że „podjęcie interwencji na miejscu zdarzenia powinno odbyć się niezwłocznie od momentu zgłoszenia zdarzenia (...) Usługi będą wykonywane na wezwanie Straży Miejskiej w Rzeszowie oraz pracowników Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miasta Rzeszowa”.

W prowadzonej dokumentacji rejestrowej w Gabinetcie, Urzędzie Miasta oraz w Straży Miejskiej Rzeszowa, nie odnotowano przypadków wystąpienia opóźnienia lub odmowy podjęcia interwencji w przypadku zdarzeń z udziałem dzikich zwierząt. Gabinet w dniu kontroli dysponował dokumentacją pozyskaną z Urzędu Miasta i Straży Miejskiej, a dotyczącą wpływu 1 skargi do Urzędu Miasta na działalność weterynarza, tj. podczas interwencji w dniu 21 listopada 2018 r. (na ul. Ustrzyckiej). Osoba skarżąca kwestionowała zasadność przerwania akcji poszukiwawczej sarny (prawdopodobnie potraconej na jezdni), która przy próbie udzielenia pomocy przez weterynarza zbiegła pomiędzy zabudowania. Straż Miejska, której funkcjonariusze uczestniczyli w interwencji, sporządziła na tą okoliczność notatkę służbową. Z notatki, przekazanej Urzędowi Miasta Rzeszowa w dniu 8 stycznia 2019 r. wynikało, iż Straż Miejska nie wносиła żadnych uwag do sposobu przeprowadzenia interwencji przez weterynarza.

(akta kontroli str. 87, 107-109)

Z indywidualnych kart leczenia nie wynikało, aby w okresie objętym kontrolą Gabinet podejmował długotrwałe leczenia i rehabilitację zwierząt wolno żyjących (dzikich).

(akta kontroli str. 87-98)

Gabinet wykonujący powierzone przez Miasto Rzeszów zadanie opieki nad zwierzętami wolno żyjącymi (dzikimi) prowadził ewidencję dotyczącą podejmowanych interwencji oraz dokumentację leczenia zwierząt wolno żyjących.

Z zawartych umów nie wynikał obowiązek prowadzenia takiej ewidencji, a podstawą dokonywania rozliczeń finansowych z Miastem było potwierdzenie przez Straż Miejską udziału lekarza weterynarii w interwencji.

Zgodnie z art. 53 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o *ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt*⁸, Gabinet prowadził dokumentację lekarsko-weterynaryjną z wykonywanych zabiegów leczniczych i profilaktycznych oraz stosowanych produktów leczniczych dotyczących dzikich zwierząt (podejmowanych zabiegów weterynaryjnych, aplikowanych leków, ostatecznego losu zwierzęcia). Karty leczenia prowadzone były w programie komputerowym z opcją wydruku papierowego, narastająco wg zdarzeń z odnotowaniem czasu i miejsca interwencji, określenia gatunku zwierzęcia, rozpoznania i podjętych zabiegów leczniczych lub profilaktycznych, nazwy i ilości oraz sposobu podania zastosowanego produktu leczniczego.

W okresie objętym kontrolą Gabinet podjął 559 interwencji, w tym 473 interwencji dotyczyło zwierząt rannych i chorych. Interwencje podejmowano wobec zwierząt żywych, z czego w trakcie interwencji eutanazji (skrótowo cierpienie) poddano 248 zwierzęta (nieodwracalne uszkodzenia ciała), 6 zwierząt padło pomimo wdrożonego leczenia przez lekarza weterynarii, do ORZ trafiło 9 ptaków (wszystkie wyleczone), 344 zwierzęta przywrócono do środowiska naturalnego po opatrzeniu i podaniu

⁸ Dz.U. 2008 nr 213 poz. 1342.

leków oraz 23 zwierzęta powróciło do środowiska po kilkudniowym leczeniu bądź obserwacji pod opieką interweniującego lekarza weterynarii

(akta kontroli str. 2-18, 88-98)

W ujęciu gatunkowym i ilościowym zwierząt dzikich oraz uzyskanych efektów interwencji, w okresie objętym kontrolą, sytuacja przedstawiała się następująco:

- Lis: w 21 przypadkach eutanazja, 36 bezpośrednio przywrócone środowisku⁹, 1 niepomyślny proces leczenia;
- Gołąb: 3 eutanazja, 3 bezpośrednio przywrócone środowisku, 1 niepomyślny proces leczenia;
- Łabędź: 6 eutanazja, 25 bezpośrednio przywrócone środowisku, 3 pomyślny proces leczenia i powrót do środowiska;
- Sarna: 159 eutanazja, 175 bezpośrednio przywrócone środowisku, 1 pomyślny proces leczenia i powrót do środowiska;
- Jeleń: 4 eutanazja;
- Pustułka: 4 eutanazja, 9 bezpośrednio przywrócone środowisku, 8 pomyślny proces leczenia i powrót do środowiska, 5 leczenie w ORZ i powrót do środowiska;
- Dzik: 2 eutanazja i 3 bezpośrednio przywrócone środowisku;
- Rybitwa: 1 eutanazja;
- Kaczka: 4 eutanazja, 34 bezpośrednio przywrócone środowisku, 1 pomyślny proces leczenia i powrót do środowiska, 1 niepomyślny proces leczenia;
- Perliczka: 1 bezpośrednio przywrócona środowisku;
- Gawron: 3 eutanazja, 1 bezpośrednio przywrócony środowisku 1 przekazany do ORZ - przywrócony środowisku;
- Sikorka: 1 bezpośrednio przywrócona środowisku;
- Drozd: 1 bezpośrednio przywrócony środowisku;
- Czapla: 1 pomyślny proces leczenia i powrót do środowiska;
- Gęś: 1 pomyślny proces leczenia i powrót do środowiska;
- Nietoperz: 6 eutanazja, 8 bezpośrednio przywrócone środowisku;
- Szczur: 1 eutanazja i 1 bezpośrednio przywrócony środowisku;
- Jenot: 1 bezpośrednio przywrócony środowisku;
- Bóbr: 1 eutanazja i 8 bezpośrednio przywrócone środowisku;
- Jastrząb: 2 bezpośrednio przywrócone środowisku, 1 pomyślny proces leczenia w ORZ i powrót do środowiska;
- Tchórz: 1 eutanazja;
- Kuna: 13 eutanazja, 2 bezpośrednio przywrócone środowisku;
- Jeż: 3 eutanazja, 9 bezpośrednio przywrócone środowisku, 1 pomyślny proces leczenia i powrót do środowiska;
- Zaskroniec: 1 eutanazja i 2 bezpośrednio przywrócone środowisku;
- Kos: 1 eutanazja;
- Wiewiórka: 3 eutanazja, 2 pomyślny proces leczenia i powrót do środowiska, 1 niepomyślny proces leczenia;
- Kormoran: 1 niepomyślny proces leczenia;
- Zając: 1 eutanazja, 2 bezpośrednio przywrócone środowisku;
- Krogulec: 1 pomyślny proces leczenia w ORZ i powrót do środowiska, 1 niepomyślny proces leczenia;
- Szop pracz: 3 eutanazja;
- Myszołów: 2 bezpośrednio przywrócone środowisku, 3 pomyślny proces leczenia i powrót do środowiska;

⁹ Określenie „bepośrednio zwrócono środowisku” dotyczy przypadków kiedy zwierzęta zabłąkane (zaplątane), lekko ranne itp. po udzieleniu pomocy mogły o własnych siłach oddalić się w bezpieczny dla siebie teren.

- Turkawka: 2 eutanazja;
- Czyżyk: 1 bezpośrednio przywrócone środowisku;
- Jaskółka: 2 eutanazja;
- Sroka: 2 eutanazja;
- Łoś: 2 bezpośrednio przywrócone środowisku;
- Fretka: 1 eutanazja;
- Sowa: 1 eutanazja, 1 bezpośrednio przywrócona środowisku, 1 pomyślny proces leczenia w ORZ i powrót do środowiska;
- Żółw: 1 adopcja;
- Bażant: 1 eutanazja i 2 pomyślny proces leczenia i powrót do środowiska.

Stosunkowo dużą liczbę wykonywanych eutanazji zwierząt uzasadnił lek. wet. Robert Sączawa w złożonym wyjaśnieniu podając, że *niejednokrotnie spotykamy się z przypadkami, że zwierzę, które w wyniku kolizji drogowej odniosło obrażenia zewnętrzne i wewnętrzne przeżywa kolizję. W takich sytuacjach powinna być dokonana ocena stanu zwierzęcia, celem podjęcia decyzji o ewentualnym jego uśmierceniu ze względów humanitarnych i etycznych. W polskim prawodawstwie wymienione są służby i osoby mogące dokonać uśmiercenia zwierzęcia w celu zakończenia jego cierpienia przez wstrzyknięcie środka usypiającego lub uśmiercenia poprzez odstrzał z broni palnej przez osobę do tego uprawnioną. Próby leczenia zwierząt dzikich, które ucierpiały w wyniku kolizji drogowych, z reguły nie przynoszą rezultatu. Najogólniej przyjmuje się, iż jeżeli zwierzę; w ciągu 10 minut od zderzenia z pojazdem mechanicznym nie podniesie się, to urazy są na tyle poważne, że z reguły konieczna jest eutanazja. Osobniki z mniejszymi uszkodzeniami po diagnozie weterynaryjnej nadawały się do uwolnienia do naturalnych siedlisk. Dodatkowo uwzględniając stres, jakiemu poddane są zwierzęta w czasie pojmania, transportu i późniejszego leczenia, i tak z reguły nie roszą nadziei na dalsze samodzielne funkcjonowanie na wolności. Literatura przedmiotu wskazuje, że najlepszym rozwiązaniem zarówno pod względem humanitarnym, jak i etycznym, w takich przypadkach jest ich eutanazja na miejscu zdarzenia poprzez podanie środków farmakologicznych lub odstrzał oraz poddanie zwłok zwierzyny utylizacji.*

(akta kontroli str. 34-35, 88-98)

Gabinet miał zawarte umowy na gospodarkę (odbiór i transport) odpadami weterynaryjnymi oraz odpadami pochodzenia zwierzęcego¹⁰, a także umowę na utylizację przeterminowanych lekarstw zawierających środki odurzające¹¹. Odpady weterynaryjne składowane w odrębnej lodówce Gabinet doraźnie przekazywał, na podstawie karty przekazania odpadów, firmie świadczącej usługi transportowe ze wskazaniem podmiotu przyjmującego docelowo odpady, tj. [...]¹².

Odbioru zwierząt martwych nie obejmowały umowy zawarte przez Gabinet z Miastem Rzeszów. Obowiązujący na terenie Rzeszowa od 2015 r. tzw. *Schemat działania w przypadku konieczności podjęcia interwencji w związku z wystąpieniem zwierząt wolnożyjących (dzikich) na terenie miasta Rzeszowa*, za utylizację zwłok zwierzęcych odpowiadało Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. (MPGK). Zgodnie ze *Schematem* interweniujący lekarz weterynarii (określany

¹⁰ Umowa z firmą pn. [...] na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2019 r., poz. 1010 ze zm.) Najwyższa Izba Kontroli wyłączyła jawność informacji w zakresie danych identyfikujących przedsiębiorcę. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

¹¹ Umowa z firmą pn. [...] – podstawa wyłączenia jak w poprzednim przypisie.

¹² Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej i art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji Najwyższa Izba Kontroli wyłączyła jawność informacji w zakresie danych identyfikujących przedsiębiorcę. Wyłączenia tego dokonano w interesie przedsiębiorcy.

jako koordynator) mógł bezpośrednio dysponować odbiór padłych lub poddanych eutanazji dzikich zwierząt przez służby MPGK.

Lek. wet. Robert Sączawa wyjaśnił, że w sytuacji zaistnienia zdarzenia obligującego do utylizacji zwłok zwierzęcych Straż Miejska powiadamiła Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.

(akta kontroli str. 2-18, 85, 99-106)

W dniu 23 stycznia 2019 r. właściciel Gabinetu uczestniczył w roboczym spotkaniu, w trakcie, którego zaakceptowano do stosowania, obowiązujący od 2015 r., Schemat działania w przypadku konieczności podjęcia interwencji w związku z wystąpieniem zwierząt wolnożyjących (dzikich) na terenie miasta Rzeszowa. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele Komendy Miejskiej policji w Rzeszowie; Straży Miejskiej w Rzeszowie; Okręgowego Zarządu Polskiego Związku Łowieckiego; Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Rzeszowie, lekarze weterynarii oraz pracownicy wydziałów Zarządzania Kryzysowego, Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu.

Zgodnie ze Schematem informacja o zdarzeniu z udziałem zwierzęcia wolno żyjącego (dzikiego) miała być zgłaszana do Straży Miejskiej, która informację powinna przekazać do Urzędu (Dyrektora Wydziału Ochrony Środowiska i Rolnictwa) oraz do tzw. koordynatora, czyli lekarza weterynarii, z którym Miasto Rzeszów posiada podpisaną umowę na działania interwencyjne dotyczące zwierząt dzikich na terenie miasta.

(akta kontroli str. 103-106)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

III. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości w wykonywaniu przez Gabinet Weterynaryjny lek. wet. Roberta Sączawy opieki nad zwierzętami wolnożyjącymi (dzikimi) na terenie Miasta Rzeszowa, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków pokontrolnych.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Rzeszów, dnia 29 kwietnia 2019 r.

Kontroler
Władysław Tabasz
doradca prawny
/.../

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie
p.o. Dyrektor
Wiesław Motyka
/.../